

Nivalan kaupungin hallintosäännön 117 §:n ja Nivalan kaupungin valtuuston työjärjestyksen 5 §:n oikeuttamana teen seuraavan valtuustoaloitteen.

**Aloitteen perusteluja:**

Ensin vähän historiaa jätevesiasiasta.

Nivalan kaupunki on toukokuussa 2007 allekirjoittamallaan osakassopimuksella liittynyt Vesikolmio Oy:n osakkaaksi ja omistaa osakepääoman muutosten jälkeen nyt 20,25 % yhtiön osakekannasta.

Osakassopimuksen 4 §:n 2 -momentin mukaan ”Osakkaat sitoutuvat ostamaan tukkutasoinen vesihuollon palvelut yhtiöltä.”

Vesikolmio Oy:n osakkaiksi osakassopimukseen 15 §:n mukaan voi liittyä vain kunnat.

Nivalan Vesihuolto Oy ei ole Vesikolmio Oy:n osakas, eikä se ole allekirjoittanut tai sitoutunut muutoinkaan osakassopimukseen.

**Nivalan kaupunginvaltuuston hyväksyessä v. 2007 osakassopimuksen valtuustolle esitettiin, että:**

- Sopimukseen liittyvän keskuspuhdistamon ja sinne johtavien siirtoviemärien investointi kokonaisuudessaan esitettiin maksavan valtion avustusosuuksien jälkeen 17 milj. €. Kun em. lisätään poistoajan (30 v) rahoitus ym. kulut investoinnin hinta olisi ollut jätevesiasiakkaille n. 30,6 milj. €. Osakassopimuksen mukaan Nivalan osuus koko jätevesimäärästä oli n. 18 %, joka merkitsee sitä että Nivalan jätevesiasiakkaat joutuisivat käytännössä maksamaan n. 5,5 milj. € em. investoinnin ko. kuluista.
- Tuolloin esitettiin myös Nivalan Vesihuoltoyhtiö Oy:n toimesta, että Nivalan jätevesipuhdistamon saneeraus tulevat puhdistusvaatimukset täyttäväksi maksaisi noin 0,6 – 1 milj. €. Kun em. (1 milj.) lisätään poistoajan (30 v) rahoitus ym. kulut investoinnin hinta olisi ollut jätevesiasiakkaille maksamaan n. 1,8 milj. €, eli n. 33 % Vesikolmio Oy:n keskuspuhdistamo/siirtoviemärien aiheuttamiin kuluihin verrattuna ja säästö asiakasmaksuissa olisi ollut n. 3,7 milj. €. Kuitenkin valtuustolle Nivalan Vesihuoltoyhtiö Oy:n toimesta esitettiin, että oman puhdistamon saneerausvaihtoehto nostaa jätevesimaksuja enemmän kuin mitä ne olisivat Vesikolmion Oy:n keskuspuhdistamo/siirtoviemärien vaihtoehdossa. Tällä esityksellä harhautettiin valtuustoa hyväksymään osakassopimus ja siirtymään Vesikolmio Oy:n tukkuasiakkaaksi.

**Nykytilanne jätevesipalvelujen ostajan, eli kuluttajan näkökulmasta katsoen jos mahdollista, edellä kuvattuakin murheellisempi.**

- Vesikolmio Oy:n investoinnit keskuspuhdistamon/siirtoviemärien rakentamiseksi ovat toimintakertomuksista poimitun mukaan valtion avustusten jälkeen vuoden 2021 loppuun mennessä jokseenkin 40 milj. € ja kun v. 2022 tehdyt ja suunnitelmassa olevat, yhteensä n. 18 milj. €:n investoinnit toteutuvat, on investointien koko loppusumma ilmanrahoitus- ym. kuluja n. 58 milj. €. Kun em. lisätään poistoajan (30 v) rahoitus ym. kulut investoinnin hinta tulee olemaan jätevesiasiakkaille jätevesilaskuissa, riippuen rahoituskuluista ja lainojen lyhennystahdista n. 95-105 milj. €. Tämä ylittää v. 2007 esitettyyn 17 milj. €:n investoinnit 41 milj. €:lla ja on noin 3,4 -kertainen, joka samalla nostaa jätevesien puhdistamisen pääomakuluja vuonna 2007 oletetusta tasosta n. 240 %, eli n. 0,31 €:n tasosta n. 1,05 €/m<sup>3</sup>.

**Haapajärvi - Nivala välille jo rakennetun siirtoviemärien vaikutus.**

- Nyt kun siirtoviemäri Haapajärven ja Nivalan välille on rakennettu ja ko. kaupunkien jätevedet puhdistetaan Nivalan puhdistamossa Vesikolmio Oy:n toimesta, kaupunkien yhteinen osuus kaikista Vesikolmio Oy:n puhdistamoille tulleista jäte- ja hulevedestä on n. 31 %, joka merkitsee em. noin 104 milj. €:n kustannuksista n. 32 milj. € kustannusosuutta.
- Oletuksella, että Nivalan jätevesipuhdistamo olisi pidetty omana ja H:vi-Nivalan välinen siirtoviemäri olisi rakennettu Nivalan toimesta Vesikolmio Oy:n sijasta ja puhdistamo olisi investoitu ajantasaiseksi, lunastukset mukaan lukien yhteensä 5,5 milj. €:lla ja Nivalan - Haapajärven jätevedet puhdistettu edelleen Nivalan puhdistamolla, olisi pääomakulujen vaikutus jätevesimaksun hintaan ollut n. 0,33 €/m<sup>3</sup> nyt toteutuvan 1,05 €/m<sup>3</sup> asemasta. Tämä olisi merkinnyt investointien 30 v. kuoletusajalla n. 22 milj. €:n säästöä pääomakuluissa Nivala - Haapajärven jäte-

vesiasiakkaille. Nyt tuosta kustannusten säästöstä on menetetty noin 3 - 4 milj. €, eli säästöosuudeksi jäisi vielä n. 18-19 milj. €, jos edellä mainittu oletta ma toteutettaisiin nyt.

#### Aloite:

- Esitän että Nivalan kaupunki käynnistää neuvottelut Haapajärven kaupungin, Nivalan Vesi-huolto Oy:n, Haapajärven Vesi Oy:n ja Vesikolmio Oy:n kanssa seuraavilla tavoitteilla:
- Nivalan jätevesipuhdistamon ja Haapajärvi - Nivala välinen siirtoviemäri lunastetaan tasearvoilla (n. 2,3 milj. €) Vesikolmio Oy:tä Nivalan Vesi-huolto Oy:lle tai esimerkiksi yhteiseksi puhdistamoksi em. kaupunkien vesihuoltolaitoksille.
- Nivalan puhdistamo saneerataan n. 3 milj. €:lla ajanmukaiseksi puhdistamoksi ja Nivalan ja Haapajärven jätevesien puhdistamista jatketaan Nivalan puhdistamolla.
- Siirtoviemäriä Nivala - Ylivieska välille ei rakenneta,
- Nivalan ja Haapajärven vesihuoltojen tukkujätevesiasiakkuus Vesikolmio Oy:ssä sovitaan päättyväksi, mutta talousvesipuolella tukkuasiakkuuden sovitaan jatkuvan.

#### Aloitteen toteuttamisen perusteita:

- Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisella Nivalan ja Haapajärven kotitaloudet säästäisivät jätevesilaskuisaan tulevien vuosien (investointien jäljellä olevana poistoaikana) vielä riippuen rahoitus, ym. kuluista n. 18 – 19 milj. €.
- Nivalan asumiskulut ovat lähialueiden korkeimmat. Vaikuttamalla asumiskulujen, mm. jätevesimaksujen hintaan alentavasti esitetynkaltaisilla toimilla, vaikutetaan samalla kunnan sekä veto-, että pitovoimaan myönteisesti.
- Haapajärvi on Nivalan tavoin hyväksynyt osakassopimuksen siihen liittyvine veloitteineen. Haapajärven Vesi Oy hankkii kuitenkin käyttöveden pääasiassa omistamastaan vedenottamosta, joten myös jäteveden puhdistaminen omassa Nivalan laitoksessa pitäisi olla mahdollista.
- Nivalan kaupunginvaltuustoa harhautettiin sen hyväksyessä 2007 osakassopimuksen ja liittyessä Vesikolmio Oy:n yhteispuhdistamohankkeen toteuttamiseen.

#### Muita huomioita:

- Muiden Vesikolmio Oy:n tukkuasiakkaiden jätevesihinnat eivät em. järjestelyn johdosta nouse, koska siirtoviemäri Nivala- Ylivieska ei rakennettaisi ja koska Vesikolmio Oy saa Nivalan puhdistamosta ja Nivala - Haapajärvi siirtoviemäriin lunastuksesta tasearvojen mukaisen hinnan. Lisäksi Nivalan puhdistamon- ja siirtoviemäreiden Haapajärvi – Nivala, sekä Nivala – Ylivieska käyttökulut Vesikolmio Oy:tä jäävät pois.
- Aluehallintoviraston vesilaitoksille 9.5.2008 Nivalalle ja 23.10.2018 Kalajoelle antamista ympäristöluvista selviää, että Kalajokea kuormittavista kaikista päästöistä kaikkien taajamien (käytännössä jätevesilaitosten) osuus on varsin pieni, eli Fosforin osalta on noin 1,75 - 1,85 % ja Typhen noin 4,6 - 9,9 %.

Nivalassa 10.11.2022

Kunnioitavasti

Heikki Häyrynen

